

Volksmuziek in Liechtenstein *Liader us der Oberteli*

Met de uitgifte "Muziek – Liederen van de zolder" (Oberteli is het dialectwoord voor zolder) zet Philatelie Liechtenstein de traditionele volksmuziek met de uitgifte van 1 juni 2026 in het zonnetje.

De postzegel

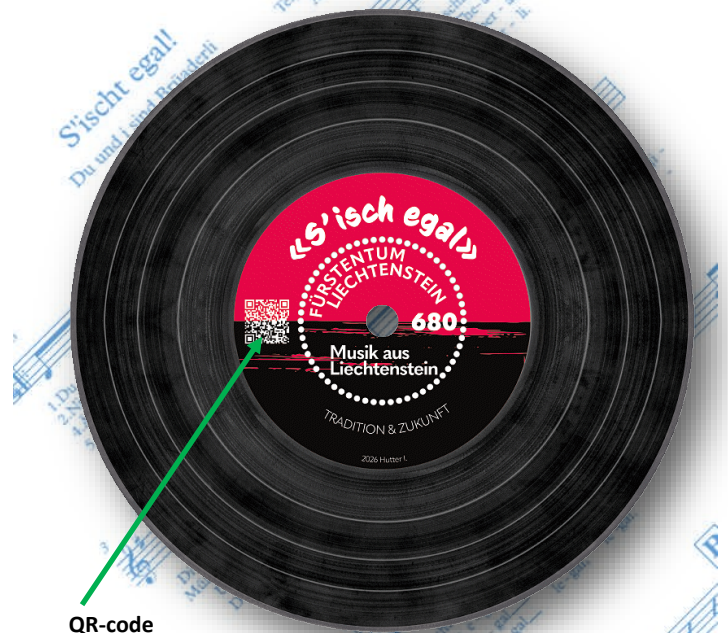
TECHNISCHE GEGEVENS

Datum van uitgifte	1 juni 2026
Frankeerwaarde	CHF 6.80 Muziek - "Liader us der Oberteli"
Zegelformaat	rond, doorsnede 36 mm
Tanding	roulette
Velformaat	rond, 13,8 cm
Aantal zegels per vel	1
Ontwerp	Fabienne Dosch, Chur
Druk	Offset in 4 kleuren CMYK door Cartor Security Printing, Meaucé la Loupe
Papier	320 g/m ² , zelfklevend
Maximumkaarten	MK 591

Op de postzegel wordt alleen vermeld "Musik aus Liechtenstein", maar op het grammofoonplaatje waar de zegel onderdeel van uitmaakt, staat het lied "S'isch egal". De verschijningsvorm is een unicum in de Liechtenstein-filatelie. Het grammofoonplaatje is echt afspeelbaar met de juiste apparatuur. Aan deze uitgifte ligt het werk van Josef "Pepi" Frommelt (1935-2019), een pionier in het onderzoek naar Liechtensteinse volksmuziek, ten grondslag.

Met grote toewijding verzamelde, documenteerde en bewaarde de Liechtensteiner Josef Frommelt (bijnaam "Pepi") traditionele liederen die decennialang de muzikale identiteit van het land hebben gevormd. Zijn doel was niet alleen het behoud van de traditionele muzikale wortels, maar ook het opnieuw toegankelijk maken van oude liederen voor een modern publiek. Deze erfenis is na de dood van Frommelt voortgezet door de *Pepi Frommelt Stiftung*. Het lied "S'isch egal" (letterlijk: het is mij om het even), dat op de grammofoonplaat staat en gebaseerd is op een traditioneel volkslied "Du und i sind Brüderli" (= jij en ik zijn broertjes) en maakt deel uit van deze schat aan muziek. Het lied is geschreven en gezongen in het Liechtensteinse dialect.

Lange tijd werd het originele lied "Du und i sind Brüderli" beschouwd als een Liechtensteins volkslied, totdat ontdekt werd dat het origineel van de Zwitserse componist Werner Wehri (1892-1944) is. Deze ontdekking onderstreept de culturele waarde van de collectie: volksmuziek gedijt bij uitwisseling, overdracht en interpretatie over de grenzen van een land heen. In 1985 werd het lied voor het eerst op een langspeelplaat opgenomen, waardoor het voor toekomstige generaties bewaard is gebleven.

QR-code

Wie geen platenspeler heeft: geen nood, het fraaie volkslied is ook te beluisteren met behulp van een QR-code. Deze uitgave combineert dus "het genot van analoge muziek met moderne technologie – een waar filatelistisch luisterplezier", schrijft Philatelie Liechtenstein in zijn begeleidende tekst bij deze uitgifte.

De nieuwe versie die hier gepresenteerd wordt, "S'isch egal", is in 2023 gecreëerd door de Liechtensteinse popgroep THE PEPS en dus gebaseerd op het traditionele volkslied "Du und i sind Brüderli". Het brengt de hedendaagse realiteit in dialoog met de historische taal van meer dan 100 jaar geleden, met een eigentijdse popreggae-sound in een vrolijk Liechtensteins dialect. De groep THE PEPS bestaat uit Mark B. Lay (lead vocal en akoestische gitaar), Rahel Oehri-Malin (lead vocal), Stefan Frommelt (keyboard), Florian Bader (e-gitaar), Stephan Rheinthal (e-bas) en Daniel Schuchter (slagwerk).

Drukkerij Cartor zette de muziek op een bijna "ouderwets" grammofoonplaatje met een doorsnede van 13,8 cm. De "eigenlijke" postzegel zit in het midden met een gaatje waarmee het grammofoonplaatje op een pickup kan worden gelegd. Zowel de zegel uit het plaatje als het hele plaatje mag voor frankering worden gebruikt, al

**Populaire
volksmuziekinstrumenten**

**Diverse muziekinstrumenten
Liechtenstein 2025**

Citer ►
Zwitserland 1985

Viool
Zwitserland 2008

Accordeon
Zwitserland 1985

De grammofoonplatenpostzegels van Bhutan (1972) en Zwitserland (2013)

© Pepi-Frommelt-Stiftung

Josef Frommelt

Josef "Pepi" Frommelt werd op 21 oktober 1935 in Triesen geboren en groeide samen met zijn 9 broers en zusters op in het Oberdorf van Triesen. Van 1949 tot 1957 bezocht hij de gymnasia van Vaduz en Mindelheim (Duitsland) en studeerde van 1957 tot 1964 muziekwetenschap in Wenen. In 1964 trouwde hij met de violiste Helga Torkos (1940-2020) en het echtpaar had twee kinderen: Stefan en Clarissa. Vanaf 1964 werkte hij bij de Liechtensteinische Musikschnule waarvan hij van 1966 tot 2000 de inspirerende directeur is geweest, Daarnaast was hij als dirigent werkzaam en richtte in 1971 de Internationale Meisterkurse voor musici in Vaduz op, waarvan hij tot 2005 de leiding had. Hij was bestuurslid van verschillende organisaties op het gebied van de muziek, maar ook op andere terreinen. Frommelt schreef diverse publicaties over de geschiedenis van de muziek in Liechtenstein. Het opsporen van verloren gegane volksmuziek uit de 19e en begin 20e eeuw was een van zijn grootste passies. Hij verzamelde die niet alleen, maar bewerkte en publiceerde ze ook. Daarnaast componeerde hij circa 50 werken voor orkest, blaasmuziek en koorzang. Als politicus zette hij zich van 1974 tot 1978 en van 1980 tot 1982 in voor de FBP, voor welke partij hij zitting had in het Liechtensteinse parlement. Frommelt overleed op 11 november 2019.

heeft de afzender wel een grote envelop nodig als hij of zij het geheel wil gebruiken.

**Liechtensteinse volksmuziek of
Volksmuziek in Liechtenstein?**

Door de kleinheid van het land kan het niet anders zijn dan dat de volksmuziek in het vorstendom sterk beïnvloed is door de volksmuziek in de omliggende landen en in mindere mate van streken verderop. Vandaar dat Josef Frommelt als kenner liever sprak van "volksmuziek in Liechtenstein" dan van "Liechtensteinse volksmuziek". In de loop der eeuwen werden de inwoners van Liechtenstein ook vermaakt door kunstenaars en musici uit het buitenland, die langere of kortere tijd in het land verbleven. Van oudsher keek de overheid en de geestelijkheid met wantrouwen en afgrijzen naar de uitingen van de musicerende, zingende en dansende bevolking en betitelden hun uitingen als verkwisting en zonde. Wat zich onder de bevolking afspeelde konden zij niet direct beïnvloeden. Het geschreven woord of een afbeelding zijn te vernietigen, maar dat wat

gesproken, gezongen en gedanst wordt is dat niet. Dat betekent niet dat het "volk" zich op deze terreinen helemaal niet mocht uiten. Integendeel, marsmuziek maakte een belangrijk onderdeel uit van het Liechtensteinse leger en uit historische bronnen weten we dat de overdracht van het graafschap aan de vorst van Liechtenstein in 1718 muzikaal werd omlijst, maar dat waren situaties waarin de overheid (lees: de ambtenaren van de Liechtensteinse vorst) de dienst uitmaakte. Ondanks de houding van officiële zijde was dans, muziek en zang zeer populair onder de bevolking, al was het maar om de moeilijke levensomstandigheden waarin de armoedige bevolking lange tijd verkeerde wat te verzachten. De politie moest er op toe zien dat de zaak niet uit de hand liep. Dat het verboden was moreel schadelijke en godslasterende liederen te zingen, laat zich raden. De overheidsdienaren wisten wel dat het dagelijks leven niet helemaal zonder muziek en dans kon verlopen, maar dan moest er een duidelijke reden zijn, zoals een huwelijksfeest of een religieuze hoogtijdag. Het meest gebruikte instrument bij volksmuziek is altijd de viool geweest, wat ook in andere landen heel gebruikelijk was. Het instrument was gemakkelijk op reizen mee te nemen en kan voor tal van verschillende muziekkuitingen worden gebruikt.

Tot de 19^e eeuw waren de verschillende vormen van volksmuziek niet systematisch vastgelegd en verzameld. De adel en hogere burgerstanden met hun eigen muziektradities keken neer op wat bij

Volksdansgroep uit Schellenberg
Liechtenstein 1977

het "gewone volk" populair was. Maar in de 19^e eeuw begon men die uitingen wel te vast te leggen, wat ook met sprookjes en volksverhalen, sagen, woordenschat e.d. het geval was.

De tweede helft van de 19^e eeuw betekende niet alleen een veranderende politieke rol voor de be-

volking, maar ook op het terrein van het volksvermaak werden veranderingen ingeluid. De Liechtensteinse grondwet van 1862 liet voor het eerst in de geschiedenis van het vorstendom de vorming van verenigingen toe. Zo werden al snel diverse muziekverenigingen, blaaskapellen, dansorkesten, trio's, koren (kerkkoren!), volksdansgroepen en zo meer opgericht. De groeiende belangstelling voor muziek had ook de introductie van andere instrumenten tot

gevolg, zoals de citer, de gitaar en vooral de accordeon en diverse blaasinstrumenten. Bij het ontbreken van een muzikwinkler in het vorstendom zelf, moesten al die instrumenten in het buitenland worden gekocht.

Blaaskapel tijdens de viering van de Nationale Feestdag
Liechtenstein 1998

Bewaard gebleven do-

cumenten van Liechtensteinse musici laten een diversiteit aan gespeelde muziekstukken zien. Muziek van buitenlandse componisten, bijv. van Johann Strauss, sijpelde het land in en werd onmiddellijk populair. Alhoewel de meeste muziekgroepen vooral optraden ter entertainment van de bevolking, speelden ze ook een rol in het spelen van kerkmuziek. Verschillende Liechtensteiners hebben zich, soms slechts op bescheiden schaal, als componist verdienstelijk gemaakt. De volksmuziek werd ook graag ter ontspanning in huishoudens uitgevoerd. Zonder ander vermaak, was dit voor veel families een mogelijkheid gezellig bijeen te zijn. Vaak konden de familieleden zich geen instrumenten permitteren, op een mondharmonica na (in het dialect smalend *Mulorgla* = mulorgel of *Schnorragiiga* = snorviool... genoemd), die dan ook snel populair werd. Onder de bergbevolking was zang een wijd verbreide kunst. Het beroemde "Senneneve", dat onder andere is afgebeeld op de muur van de Vredeskapel in Malbun, werd 's avonds bij zonsondergang veelvuldig op de alpenweides in Liechtenstein gezongen.

Mulorgla...
Duitsland 2021

Eind 19^e eeuw waren de Liechtensteiners er diep van doordrongen geraakt in een soeverein land te wonen, wat ook een poging opleverde om een eigen folklore te ontwikkelen. Klederdrachten waren daarvan een van de uitvloeisels. Maar ook het schrijven van "eigen"

The Peps, die hun naam afleiden van de grote bevorderaar van de Liechtensteinse volksmuziek, Pepi Frommelt, in actie bij een van hun vele succesvolle optredens

S'isch egal Du und i sind Gschwöscherti (Du und i sind Brüaderli)

*Tekst: Barbara Ospelt, Muziek: traditioneel.
Arrangement door THE PEPS*

Du und i sind Gschwöscherti
Vilicht oh eppis zwöschadri
Divers ischt alles und öberall
S'kunnt niamert drus, es ischt egal!
Es ischt egal egal egal, Es ischt egal egal egal.

Niamert hät meh an Buur als Vater
Wenn „Törka“ sescht, denn gits Theater
Müetera und Vätera im Doppelpack
Als Patchwork, Rägaboga oder Huckepack!
Es ischt egal egal egal, Es ischt egal egal egal.

D'Ernährig ischt hüt oh sehr divers
Suurkrut, Söömle oder sos so Gschmäus
S'Kemmi blibt aber seher läär
Well Rööcha ischt för d'Umwelt z'schwär!
Es ischt ned legal legal legal. Es ischt ned legal legal legal.

Äs wössemer aber uf jeda Fall
Singa helft immer und öberall
Und sötscht du numma metko, egal
Denn singemer jetz halt s'Original!
Es ischt egal egal egal, Es ischt egal egal egal.

Du und i sind Brüaderli
Schaffa tuan mer liaderli
Du und i hend Geld im Sack
Und alti Wiiber Schnopftabak!
Das ischt legal legal legal, das ischt legal legal legal.

Jij en ik zijn broertjes en zusjes
Misschien ook ergens daar tussenin
Diversiteit is alles en overal
Daar snapt niemand iets van, het is om het even!
Het is om het even, even, even. Het is om het even, even, even.

Niemand heeft meer een boer als vader
Als je «maïskolf» zegt, dan gaan de poppen aan het dansen
Moeders en vaders in grootverpakking
Als patchwork, regenboog of rugzak!
Het is om het even, even, even. Het is om het even, even, even.

Voeding is tegenwoordig heel divers
Zuurkool, zaadjes en meer van dat soort eten,
De schoorsteen blijft echter zeker leeg
Want stoken is een belasting voor het milieu!
Het is niet legaal, legaal, legaal. Het is niet legaal, legaal, legaal.

Een ding weten we in elk geval
Zingen helpt altijd en overal
En mocht je het niet meer begrijpen, het is om het even
Dan zingen we gewoon de originele tekst!
Het is om het even, even, even. Het is om het even, even, even.

Jij en ik zijn broertjes
Samen zingen we liedjes
Jij en ik hebben geld op zak
En oude wijvensnuiftabak
Dat is legaal, legaal, legaal, dat is legaal, legaal, legaal.

volksliedteksten werd ter hand genomen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was het uitvoeren van muziek, zang en dans verboden, waardoor de aandacht verslaptte, maar na 1920, toen ook de economische omstandigheden zich langzaam verbeterden, kwam de volksmuziek in Liechtenstein opnieuw tot leven, nu met nieuwe instrumenten die goedkoper en dus gemakkelijker aan te schaffen waren. Inmiddels is 100 jaar later absoluut sprake van een herleven van de oude volksmuziek, maar dan in een nieuw en modern jasje. Liechtensteinse bands hebben de oude teksten herontdekt en passen ze aan de moderne tijd aan. Hun werkkterrein is nauwelijks veranderd in verhouding tot vorige eeuwen: ook nu wordt opgetreden bij volksfeesten, bruiloften en andere culturele festiviteiten. Josef Frommelt heeft aan die heropleving een heel belangrijke bijdrage geleverd. Als musicus verzamelde hij met grote gretigheid oude partituren, liedteksten en alles waarop hij zijn hand kon leggen. Zijn verzamelwoede is na zijn dood niet verloren gegaan, maar wordt zorgvuldig beheerd en voor het publiek beschikbaar gemaakt door de Pepi-Frommelt-Stiftung die in 2021 ter nagedachtenis van de naamgever werd opgericht.

Het is niet de eerste maal dat er een postzegel verscheen in de vorm van een grammofoonplaatje. Elke filatelist herinnert zich na-

tuurlijk nog de serie van 7 grammofoonplaatjes die in 1972 door Bhutan werden uitgegeven. Afdgespeeld lieten ze gezangen uit dit kleine Himalayaland horen. Zwitserland bracht in 2013 een zegel uit die was opgenomen in een afbeelding van een grammofoonplaat op een platenspeler.

Met dank aan Michael Gattenhof, Pepi-Frommelt-Stiftung.

© NVPVL 2026

S'ischt egal!

Folk music

Du und i sind Brüaderli

Melodie überliefert,
Text: Barbara Ospelt-Geiger
Arrangement: The Peps

♩ = 90

A

1. Du und i sind Gschwösch ter - l Vilicht o ep - pis zwö-scha-dri,
2. Nia - mert hät meh an Buur als Vater, wenn "Tör-ka" sescht, denn gits The-ater,
4. Äs wössamer a - ber uf je - da Fall Sin - ga helft immer und öb - ber - all.
5. Du und i sind Brüa - der - li, schaf - fa tu - mer Lia - der - li.

Divers ischt al - les und ö - ber - all, s'kunnt nia - mert drus es
Müatera und Väter - a im Dop - pel - pack als Patchwork Rägaboga Huck - e -
Und sötsch du nüm - ma met - ko, egal, denn singamer jetz halt s'Origi -
Du und i hend o Geld im Sack und alti Wüiber Schnopf - ta -

ischt, Es ischt e - gal e - gal e - gal. s'ischt e - gal
pack! Es ischt e - gal e - gal e - gal. s'ischt e - gal
nall! Es ischt e - gal e - gal e - gal. s'ischt e - gal
bak! Das ischt le - gal le - gal, le - gal. s'ischt le - gal

— e - gal e - gal. 3. D'Ernähr - ig ischt höt o sehr di - vers,
— e - gal e - gal.
— e - gal e - gal.
— le - gal, le - gal.

Suur - krut, Sööm - leoder sos so Gschmäus. S'Kem - mi blibt a - ber se - her läär, well

Röö - cha ischt för'd Um - wält z'schwär! S'ischt ned le - gal le - gal, le - gal.

**D.C. con Rep.
al Coda**

gained le - gal le - gal, le - gal! s'ischt le - gal